

Тайбың дээш демисел — бүгү кижилерниң херээ

Бөгүн колониализмге удур тайбың кожа-хелбээ догунаашкын дээш бүгү делегейин аныктарынын эп-сеткил каттыштырылганын хуну. Чурукчу В. Жаринтовчу чураан плакады.

Ленинчи идеялар амыдыралга боттанып турар

СОФИЯ. (СЭТА). Болгар улус деп-шидегиди бүгү кижиге төрөгөткен-биле кады В. И. Ленинниң төртүтүгүн хуваидеп бээр 93 чыл болган оюн демдегеп арттирген.

«Работническо дело», «Народна Младех» солуннар апрель 22-де үгөн номерлеринге алдарык байырдалга турсааган хэй санын мате-риалдарын парлаан.

Социализмниң күштериниң тил-деге бурузу, делегейни коммунист-тик болгаш ажалын шимчөөшкенин күчүлүг көдүрүшкүнү В. И. Ленинниң ады болгаш херээ-биле ха-ны холбашкан деп «Работническо дело» солун демдегелен. Оон идеал-лары күчүлүг материалдыг күш болуп, олар миллион-миллион кижилерниң угаан-болалдарын болгаш чүректе-

Ленинни өөрүшкү-биле сактып тур бис

РАНГУН (СЭТА). «Ленинниң ге-ний-биле делегейде бир-ле дугаар со-циалисттик күрүенин тургускан. Чер бөмбүргөткөн социализмниң ботта-нышкынын ол айткан» деп Бир-мань национал-хосталганын шим-чөөшкенин ветеран Бо По Кун аа-аа Ленинни хунерге турсааган ху-ралга чуугаалаан.

Ол хуралды найыралдын болгаш културалыг харылзаларының бир-ма-совет нитилели организастаан.

«Ленин — колониализмге удур үр-гүчүлүг шиттиригиди демисел чоран деп Бо По Кун чуугаалаан. Дарлат-

Ленинчи хунерни Бирмага эрттиргени

БЕЛГРАД (СЭТА). Бистин үенин териниң улуг революционер, соци-алисттик күрүениң үндөс-лекчи, эртемниң коммунисттик гени-алдыг теоретиги, бүгү делегейниң ажалыг чоноранын баштыгы болгаш болгаш чонораны В. И. Ленин 93 чыл бурунгаар төртүтүгөн деп «Борба» солун апрель 22-де үгөн номериниң мурунку чүдүгүнө бижээн.

Ам, каян ленинизмниң идеялары болгаш эртеми чаа-чаа миллион ки-жилерни угаанын болгаш социалист-тик, делегейниң чамдык чурттарында социализмни тургузушкуну че-дишкенин боттанып турар апарган-да бистер ажалын аныгы болгаш социализм тургузушкуну херээ-ге В. И. Ленинни турсааган улуг ажал-амыдыралын өөрүшкү-биле салтып турар бис.

ХООРАЙ ЧАРАШ БОЛЗУН ДЭЭШ

Моол найысылалдыг дээш өө-редиле черлерин болгаш техни-кумдарынын студенттери Улан-Баторун чагайжыдылганын чакы-маннашкында иделешки-биле кирип турарлар. Олар Улан-Ба-торун суг шуулар хооралар шөр-бугаларынын казыныда ажалдан-турар.

Студенттериниң үлгери-биле чакы хоорай чагайжыдылганын кампааниязыче му-мун улаан-ба-торун суг шуулар хооралар шөр-бугалары каттыжып кирип турар. Бө-бүгү ажалдар МАР-нын найысыла-рын амгы үениң чаа хоорай кыл-дыр чагайжыдыр.

Аймактың 40 харызыныга ажурлаштыла, 6000 олдурут ста-дионун тургузар, кудумчуларга 11.000 ажыг шыгы олдурт, ийи өвөрүтүп болгаш Дурвоид кем-рини эрип дургаар үш километр даш эрмити турарын, база Булган даштарынын чаныга чонун дыш-тарын черин тургузарын шиттир-гелээр.

(СЭТА).

СОВЕТ-КЫДАТ САДЫГ ЧУГААЛАЖЫШКЫННАРЫНЫҢ ДУГАЙЫНДА ДЫҢНАДЫГ

1963 чылда ийи чурттарын ара-зынга бараан саарылганын дугай-ында чуугаалажышкынар СССР-нин болгаш БУР-нун чазак-садыг тө-лодериниң аразына сөөлү үеде Москвага чедишкенин болуп эр-кен.

1963 чылда Совет Эвилели Кыдат Улус Республикага кара болгаш өнүгү металлдары, автомобилдер, тракторлары болгаш оон артык кезектери, нефть продуктулары, туугу ажалын, химия үлетпүрүнүгү продуктулары, ажал-агыш саванын, приборлары, язы-бүрү машиналар-ны болгаш дерлигени, артык кезек-терин болгаш өске-даа бараанарын бээр.

Кубаның найысылалы Гаванадан кыдыг хоорай Маризьеге чедир ав-томашына-биле бир шак хире чораша-челе бээр. Оруктун экин-да аажок-дегем, эрик дургаар шөйлүп чорут-кан. Ол хоорай Гаванын барын таланында Пинар дель Рио мөжүдө Мексика мугалдурун чурумал лег-чар эрииде турар. Боду бүткен ол мугалдура дегем, порту тут-кай, айна улуг суднолар бөзүн кээп турар. Маризьеге чон талкы кымдына куртта эң-улг цемент заводтарының бирээ — «Эль Морро» дээр цемент заводу чыгылар.

1963 чылда Кыдат Улус Респуб-лика Совет Эвилелинге өнүгү метал-дарынын концентраттарын, ак-коргу-чуну, мынгу суун, шойну, химия бараанарын, хой дүгүн, дүктөн бол-гаш торгудан кылган постерин, ла-арыныга, аргы болгаш уран-шөв-ерлерин кылган кылгыларын, яболо-ларын, цитрус болгаш өске-даа ба-раанарын бээр.

Бот-боттарына бээр бараанарының

Кубада эң күчүлүг электростанция

Кубаның найысылалы Гаванадан кыдыг хоорай Маризьеге чедир ав-томашына-биле бир шак хире чораша-челе бээр. Оруктун экин-да аажок-дегем, эрик дургаар шөйлүп чорут-кан. Ол хоорай Гаванын барын таланында Пинар дель Рио мөжүдө Мексика мугалдурун чурумал лег-чар эрииде турар. Боду бүткен ол мугалдура дегем, порту тут-кай, айна улуг суднолар бөзүн кээп турар. Маризьеге чон талкы кымдына куртта эң-улг цемент заводтарының бирээ — «Эль Морро» дээр цемент заводу чыгылар.

Маризьеге чон талкы кымдына куртта эң-улг цемент заводтарының бирээ — «Эль Морро» дээр цемент заводу чыгылар. Маризьеге чон талкы кымдына куртта эң-улг цемент заводтарының бирээ — «Эль Морро» дээр цемент заводу чыгылар.

Маризьеге чон талкы кымдына куртта эң-улг цемент заводтарының бирээ — «Эль Морро» дээр цемент заводу чыгылар. Маризьеге чон талкы кымдына куртта эң-улг цемент заводтарының бирээ — «Эль Морро» дээр цемент заводу чыгылар.

Маризьеге чон талкы кымдына куртта эң-улг цемент заводтарының бирээ — «Эль Морро» дээр цемент заводу чыгылар. Маризьеге чон талкы кымдына куртта эң-улг цемент заводтарының бирээ — «Эль Морро» дээр цемент заводу чыгылар.

аушта турган ийи кижиге айыты. Кандышкын чорудуп турган ийи аппаратка чедип келдиз. Ийи ажал-кы кубачылар Луисано Редес болгаш Пабло Малам олар машиналарын билдип башкарып, демар-бетон кылымдарына херээгелер чинге ле-мирлерин түштүрүп кайнап турар. — Конку-ла эки машина, дүрген болгаш бүзүредиги кайнар-дыр — деп, Луисано чуугаалады. Луисано болгаш Пабло олар чоок-та чаа-ла тудугу бөдүн ажалын-чар болуп ажалдан турган. Оларны Совет Эвилелинде эжелген маши-наларын башкарып шыдаар кылдыр совет тускай эртемнилер өөртек-нер. Хой-хой кижилерни күш-ажы-лын солуп турар ол машиналарын башкарып турар эштериниң мерге-жилын көөр дээш ажалдан хостуг ажалчылар аппараттар чанынга бо-ла чедип кээрлер.

Кубада эң күчүлүг электростанциянын курулушунун башталышы.

ТАЛАНТЫЛЫГ АНЫЯКТАР

Шагаан-Артыгын Култура ба-нынга болуп эртен кезде анык-тарын бот-тывынтыр уран-чүлө бө-гүмөриниң көрүдөсиге «Найырал» совхозтун аныктары согуш, хей-ля-ны программалыг концерт-биле ки-ришкен.

Мергежилдиг баянист Д. Базыр-оол баянга совет болгаш тыва ком-позиторларын ирларын сеткил-са-гышты дайныктырып келир кылды-р үлөшпаша. Ирлар күтүсиди тур-да, элдиз үргүчүлүгиди алыш чаксаалчыларын долуп турган. Каш чылдар мурунда оон сожум, талан-чыг унун Кызылдын көрүчүлери дыншап, анык ыраажыга өөрүп ту-рганнар. Ол иччарда баянист куру-зунга өөренип турган. Курсту доо-зуп, төрөөн совхозтунга эеп келген, аныктарын бот-тывынтыр уран-чүлө бөлүгүнө илдепкейгип ки-рип, аныктарын ирга өөредип эге-лешкен.

Д. Базыр-оолдун баянга ойнаан «Дагларда отчугаш» деп кыргыз «Отчугаш» деп ырынын, С. Пурбо-

нун сөөлүгө А. Базыр-оолдун бижээ-ни «Кызылдын күзү» деп алышты. «Чүте чере харыч читте» деп ча-тыва ырынын аалгалары, ыраажы-нын хандыкшыдыгы уну аалга ча-гылыаны турган. Ол иччар, кукуру-лачы К. Балчымын сыйдын, «Орус саманы», «Чыгыч» деп тыва таңынын тракторист Ф. Бай-саланын капшагыг теп күтүсиди, тыва аалгалары В. Тармажанын лимбиге ойнаанын, А. Сотамның жондирлаанын, 1958 чылда анык-тарын область фестивалынын кир-

жикчи С. Самый-оол биле Х. Се-вильбанын баянчыга тыва аалга-ларын уран күтүсиди, К. Бай-Тал-дын кезде кулаууну эргелекчи М. Шойдарын басаларын салгы-сеткилдин ханы дүвүрели-биле ном-чуп күтүсиди көрүчүлөр өөрүш-кү-биле уткуп алганнар.

Районун совхозтарының бот-ты-вынтыр уран чүлө коллективтери ийи бо күрүдөин районун проф-чөвүлөт комитети организастаан.

А. ДАРЖАА.

Удавас республиканын киноэкраннарынга

КАРА ПРИМ

Бо фильм малайгы школа наамалыг урууларга дыка тааржыр. Олар ам-дырал-чуртталганын, эш-өөрү-биле харылзалыгына, каас-чараш төрөөн бойдустан чурумалдарының аразына ойнап-хөгөп чоранада — каяа-лаа бол, солун болгаш хөгөлүг, сагыш-сеткилди хайныктырып кээр болуш-кунунага бо-ла тааржыр бээрлер.

Ол ийи харыг Ленка — бо филь-мин кол маалары. Кара Прим дээр-ге атын шолу ады. Ленка биле Примниң найыралын дугайын Че-кословакының «Барналов» кино-студиясының булдуру үндүргени бо фильм чуугаалап турар.

Бичи Ленка өөрү бөлүк оолдар-биле кады холбөп-ногаш шыкка ой-нап, мынд ажал хемчөөшкөн ажал-бектеринде бичи балчыккаштарын тудуп (балчык инчагыш, ону со-нуургал көөрү-биле) чоруп турар. Ленка — күш-ажыга мыак уруг. Ава-зынын ажал, өстүрүп турар дага-ларын чемгерип, сугтарыны база-ла мык сонургалдыг. Кижиниң со-нуургалы улам-на байлашкып, ча-чаа чүдүлери биле алыр азыч чү-күлү хайныгып чорда, ол дыка-ла ма-галды. Ленкага шак-ла мынд болган.

Ленканың бажымыдан ырак эвесе, мырнай-ла дагаа каяа-лаа чамында, шыкта белки чагай кара азы Прим бажына савалыган каап, чоргоар чүвө дег, мынд-бөгү кыла-тан турар. Ону Ленка хунуң-не көөр болгаш ол азы каяа-ла тургаш болуңуң мыак эвеси кылдыр чакы-кытыр алырын болай бээр.

Ленка биле Примниң бот-боттарын таңымал алырына калды болуш-куну кол хамарылагы болганын? Курне ажал-агымын эргелекчи болгаш азы ажалчылар Примниң чакыктырып аар дээш чаалам-ла турарлар. Тергелеш тургузуп калга-Прим хенертен маанай мынд боор, ону чүгенээр, чокту сугары беин берге, азы ажалчылар Примни му-

нун шыдаас — оларны мыавыла чаа окуп дүжүр. Малды боттарының холугуна өөредип ап шыдаас, кор-тук, малга каржы-дошкун ажаакчы-лар иччарыш Примни кымыч-биле хал, алгы-кымыч-биле коруктуу ту-рарлар. Прим оларын мыдыг аажы-зын билер апарган. Азы ажалчы-ларын примниң ажалдар ажалы-жыг көзүлөтүр. Ленка оларын чаштымып коруп турар, Примни чемгерип, сугтары, дырал, эргеле-ди турары көрүчүгө чаптыгы болгаш сагышка өөрүчүгү кестир. Ленка бо-дуңу күзелин чедип алыр: кара Прим ол бичи кижээ өөренип, ча-чыга бээр. Ленканың ала-ези уруу-нун сагыш-сеткилинде бир-ле хөлөк-чиге дууразынын барын биле турар. Чамдыкта уруу дун, азы бажында бичи орундала туруп алаш, шыкта чаалай каяа-ла турар Примче чо-рупканын эскерип баарлар. Бичи Ленканың сагыш-сеткилинди күштүг хайныгышкынын, оон амдыралга ханы сонургалга оон-на илден.

Бир-ле катан Ленка дуне ала-не-зилден аюука туруп келгеш сонга-дан үнгөш, азы каяа-ла чедип челе бээр (Примниң кайда турарын ол эки билер). Малга фильмниң эне-то-дөшкенин сөөлүгү кээш, эгелээр. Ленка Примни чедип үндүрүп келген мууну алаш, дегем мынамын, хем-чөгөштин аразы-биле хал чорутар.

Бо фильмниң режиссёру — чехо-ловак режиссёрларын анык салгы-чаларынын бирээни Карел Калка. «Бо дээрге ому кылган кижилерге элден берге онык болган». Малга мыак болуп херек, ол чокка чү-даа буттас. Чижээ, Примниң каяа-ла чамында Ленкага чедип кээрин, азы терге өөрүтүп алаш шооше оруктап маңаларын, азы холбөк чанынга оларын кады турарын болгаш өске-даа тырттыган черлерин фильмге кө-рүзүр дээш хой күшү үндүрген бис-деп, анык режиссёр чуугаалап турар.

А. НУУГУРАК

Буруудайр барымдаазы четпес болганында агарткан

Ындыг аттыг фильмни Герман Де-мократтыг Республикасының ДЕФА ки-ностудиясы булдуру үндүрген.

Штейнхорст — Бармын Германия. Да бир-ле солунуң кол редактору. Боудун редакторлап турган созууну дамыштыр, фашизмниң айымын, оон ажалыг чонга кара бектег, бо-луп турарын ол иччар болгаш ажал-мы-биле илеретип турар. Кол редак-торун болгаш оон ажалчыларынын ийи мыдыг оралжышкынынын бонн күрүениң белки алаан-ду-жаалдыг кылышкынынын мынчаган айымын апарган.

Штейнхорстын олар тулуп хоруг-дар. Журналисти буруудайр согу-га-биле меге, хаймыг медез чым, бир-ле анык кыс-мыс-биле ол мынчыл, чүдөк-бузар херек үлгедип турар

деп мегелеп эгелей бээрлер. Ону су-лат турар. Оларын кол согулаады — журналисти ажал-херез соксалары, ону фашизмниң эрге-ажыг дээш ажалдарын албалаар турган.

«Бичи-лаа суд Штейнхорстын «буруудайр барымдаазы четпес бол-галга» агартыр. Сулун мыдыг шит-тир туралык, фашизм тергилеэн ол чуртка депшигелен журналистиг баар орун шиттузун хоругдан каам. Ам кайнар баарлы? Чуну кылдым?» — Ол-а булу болушкунга шылаш-кылаш, Штейнхорст калайчыла: «Азы бо курттан унуп чоруп бис бе?» деп айтырар. Оон амдыралына берге байдал мынар тазарып кээрге, Штейнхорст бодун боолаттыма бээр.

А. НУУГУРАК

Хулиган шиттирген

Доржу Калдар-оолович Куулар со-вет хообу-дүргөм чөртүп, дерини хулиган херектерин үлгеткеш, ам үш уда шиттирген. Эртен чылдын ноябрыда Чон Хемчик районун «Октябрь 30 чылы» колхозунун туву Баян-Тала суурга ээртир арагалап алгаш, хамааты Ячпагы өтпөн тур-да, ону дежурнайга үнөн улусчу дружиначылар көргөш, соксалдыга

оларга удур боо туткаш ол халдаа-он түнөинде друкшыны Ботту-оол аар кемдөшкөнгө таарышкан. Тыва АССР-нин Элдиз суду ол ху-лиганнын үлгеткен кемиг херези көргөн, ону 15 чылда хосталганын казып шиттиг.

С. СЕРИН-ООЛ.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

КИНОТЕАТРЛАРГА

АПРЕЛЬ 24-ТЕ

«НАЙЫРАЛ»: «Рүлү тудукчузунуң мадыр чоруу» 10, 12, «Суг да-жыры» 2, «Цир» 4, 6, 8, 10 шактарда. «ВОСТОК»: «Тимур болгаш оон командазы» 11.15, «Субботада танцы» 3, 5, 7, 9 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Мөңгө дүнгөн чамыды» 11.15, 1.15, «Бымыг бодалы-ажып эртип турда» (деген экраны) 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда. «ЕНСЕЙ»: «Мурунда — мызаа эстпеш» 2.30, «Черемушки» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

Лотерея билеттерин садып алыңар!

1963 чылда ажа-бараан лотереянының ийги үндүрүлгенин таласы-биле ойнаашкынынын тиражы 1963 чылдын апрель 28-те Ленинград хоорайга болур.

50 разрядтарын азы-биле 7.500.000 рубль түнягү 4.000.000 ойнаашкынар тиражга тааржыр, оон иштинде «Москвич» деп ав-томашыналар 50, «Планета» деп мотоциклдер 350, пинаннолар 400, даарып машиналар 3900, соодукчулар 3700, хеп уур ма-шиналар 2150, фабрикага кылган 4.000 хевистер болгаш өске-даа унелг бараанар бар.

Лотерея билеттерин ажалга кассаларында, магалинерде, та-рылааның бугурулгелеринде, солун садылгаш соксаларында, кино театрлардан, театрлардан, вокзаларында болгаш аэропорттук касса-ларында садып ап болур.

Лотерея билеттерин садып алырын утпаңар!

АЖААЛГА НАССАЛАРЫНЫҢ ЭРГЕЛЕЛИ.

Кызылдың № 7 ортумак школа-зының Людмила Ефимова Ланту-ковага тымыска № 139325 бышкан

Кызыл хоорайның Ленин кудум-чуунада 57 дугаар бажының № 9 квартиранында чурттал турар Ирма Соля Мөңгө Красноярскыя кудум-чуунада 94 дугаар бажының № 4

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетинкил-Бравченко кудумчузу бажы № 3. ТЕЛЕФОНАРЫ: редакторун 24-63, редакторун оралжышкыны 35-24, пропаганда калдынын 23-54, харысгалдыг секретарынын болгаш харысгалдыг дежурнынын 23-35, кызыл-агыш калдынын 25-38, партияны амырал калдынын 37-13, иштиң информалды калдынын 20-60, чага болгаш совет тургузгуч калдынын 21-27, үлөтүр болгаш транспорт база култура амырал калдынын 22-64, бухгалтериянын 31-75, корректорларынын 21-47, Солун кебейи баргада 32-75 телефонна аалар.

Чыгыш № 122, Култура министрствозунун типографиясы